A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2011. július 7.*

A C-310/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Curtea de Apel Bacău (Románia) a Bírósághoz 2010. június 29-én érkezett, 2010. június 14-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești**

és

Ștefan Agafiței,

Raluca Apetroaei,

Marcel Bărbieru,

Sorin Budeanu,

* Az eljárás nyelve: román.

Luminița Chiagă,

Mihaela Crăciun,

Sorin-Vasile Curpăn,

Mihaela Dabija,

Mia Cristina Damian,

Sorina Danalache,

Oana-Alina Dogaru,

Geanina Dorneanu,

Adina-Cătălina Galavan,

Gabriel Grancea,

Mădălina Radu (Hobjilă),

Nicolae Cătălin Iacobuț,

Roxana Lăcătușu,

Sergiu Lupașcu,

Smaranda Maftei,

Silvia Mărmureanu,

Maria Oborocianu,

Simona Panfil,

Oana-Georgeta Pânzaru,

Laurențiu Păduraru,

Elena Pîrjol-Năstase,

Ioana Pocovnicu,

Alina Puşcaşu,

Cezar Ştefănescu,

Roxana Ştefănescu,

Ciprian Ţimiraş,

Cristina Vintilă

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, K. Schiemann (előadó), L. Bay Larsen, A. Prechal és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. április 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a román kormány képviseletében kezdetben: A. Popescu és V. Angelescu, később: R. H. Radu és R.-I. Munteanu, meghatalmazotti minőségben,

– Írország képviseletében D. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben, segítői: A. Collins SC és N. Travers BL,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Enegren és L. Bouyon, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására főtanácsnoki indítvány nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatali kérelem a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv (HL L 180., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 20. fejezet, 1. kötet, 23. o.) 15. cikkének, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás

5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 17. cikkének értelmezésére, illetve az említett rendelkezések, valamint valamely nemzeti jogszabály vagy a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) valamely határozata közötti ellentét esetén az uniós jog elsőbbségéből esetlegesen fakadó következményekre vonatkozik.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

2 A 2000/43 irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek a célja a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] elleni küzdelem keretrendszerének kialakítása azzal a szándékkal, hogy az egyenlő bánásmód elve a tagállamokban megvalósuljon."

3 Az említett irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy nem állhat fenn közvetlen vagy közvetett, faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés]."

4 A 2000/78 irányelv 1. cikke szerint:

„Ennek az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel."

5 Az említett irányelv 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni."

6 A 2000/43 irányelv „Hatály" című 3. cikke és a 2000/78 irányelv „Az irányelv hatálya" című 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a Közösségre ruházott hatáskörök keretein belül ezek az irányelv vonatkoznak minden személyre, mind a köz-, mind a magánszektorban, beleértve az állami szerveket is, többek között a foglalkozási- és munkakörülmények tekintetében, beleértve az elbocsátási feltételeket és a munkabért.

7 A 2000/43 irányelv 14. cikkének a) pontja, illetve a 2000/78 irányelv 16. cikkének a) pontja szerint a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az egyenlő bánásmód elvének ellentmondó valamennyi törvényi, rendeleti, közigazgatási rendelkezést hatályon kívül helyezzék.

8 A 2000/43 irányelv 15. cikke értelmében:

„A tagállamok megállapítják az ennek az irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciók szabályait, és meghoznak minden szükséges intézkedést, hogy biztosítsák ezek alkalmazását. A szankcióknak, amelyek az áldozat számára fizetendő kártérítést is magukban foglalhatják, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. […]"

9 A 2000/78 irányelv 17. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok meghatározzák az irányelv következtében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy azokat alkalmazzák. A szankciónak, amely állhat az áldozat részére fizetendő kártérítésből, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie. […]”

A nemzeti szabályozás

10 A bármilyen formában történő hátrányos megkülönböztetés megelőzéséről és szankcionálásáról szóló 137/2000. sz. kormányrendelet (*Monitorul Oficial al României*, I. rész, 431. sz., 2000. szeptember 2.) többek között a 2000/43 irányelv és a 200/78 irányelv belső jogba való átültetésére irányul.

11 A 137/2000. sz. kormányrendelet 1. cikke (2) bekezdése e) pontjának i. alpontja értelmében:

„Az állampolgárok egyenlőségének elve, valamint az előjogok és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve többek között a következő jogok gyakorlása során van garantálva:

[…]

e) a gazdasági, szociális és kulturális jogok, különösen:

i. a munkához való jog, a foglalkozás szabad megválasztásához való jog, a méltányos és megfelelő munkafeltételekhez való jog, a munkanélküliséggel szembeni védelemhez való jog, az egyenlő munkáért egyenlő díjazás elve, valamint a méltányos és megfelelő díjazáshoz való jog."

12 Az említett kormányrendelet 2. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A jelen kormányrendelet szerinti hátrányos megkülönböztetés alatt olyan faji, nemzeti, illetve etnikai hovatartozáson, nyelven, valláson, társadalmi csoporton, meggyőződésen, nemen, szexuális irányultságon, koron, fogyatékosságon, nem fertőző krónikus betegségen, szeropozitivitáson, hátrányos helyzetben lévő csoporton vagy bármely más szemponton alapuló megkülönböztetést, kizárást, korlátozást vagy előnyben részesítést kell érteni, amely azt a célt szolgálja vagy azzal a hatással jár, hogy korlátozza vagy veszélyezteti az emberi jogoknak és alapvető szabadságoknak vagy a törvény által politikai, gazdasági, szociális, kulturális vagy bármely más közéleti területen biztosított jogoknak az egyenlő bánásmód elve alapján történő elismerését vagy gyakorlását."

13 A 137/2000. sz. kormányrendelet 27. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Aki úgy véli, hogy őt hátrányos megkülönböztetés érte, az általános szabályok szerint, bíróság előtt kártérítést követelhet, illetve kérheti a hátrányos megkülönböztetés előtti helyzet visszaállítását, vagy az abból fakadó helyzet megszüntetését. […]"

14 A Curte Constituțională (alkotmánybíróság) 2008. július 3-i 818–820. sz. határozatában, 2008. december 4-i 1325. sz. határozatában és 2010. február 25-i 146. sz. határozatában kimondta, hogy a 137/2000. sz. kormányrendelet különböző rendelkezései – köztük a 27. cikke – alkotmányellenesek, mivel azokból az következik, hogy a bíróságok hatáskörrel rendelkeznek azon törvények vagy törvényi rangú jogszabályok

megsemmisítésére vagy alkalmazásának mellőzésére, amelyeket hátrányosan megkülönböztetőeknek tartanak, és hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy azok helyett az ítélkezési gyakorlatban kialakított normákat vagy más jogi aktusokban foglalt rendelkezéseket alkalmazzanak.

15 A 45/2007. sz. törvénnyel módosított és kiegészített, 27/2006. sz. sürgősségi kormányrendelet (Ordonanța de Urgență a Guvernului, a továbbiakban: 27/2006 OUG) 11. cikke (1) bekezdésének és I. melléklete A. része 6–13. pontjának megfelelően a Direcția Națională Anticorupție (nemzeti korrupcióellenes igazgatóság, a továbbiakban: DNA) és a Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (szervezett bűnözés és terrorizmus elleni nyomozó igazgatóság, a továbbiakban: DIICOT) ügyészei az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfelsőbb semmítőszék és bíróság) mellett működő ügyészek díjazásának megfelelő díjazásban részesülnek.

16 A kérdést előterjesztő bíróság által adott felvilágosításból kiderül, hogy az Înalta Curte de Casație și Justiție mellett működő ügyészi kinevezéshez – és ekként az ezen ügyészeknek járó díjazásban részesüléshez – többek között az szükséges, hogy az érintett legalább nyolcéves, bíróként vagy ügyészként töltött szolgálati idővel rendelkezzen, ami azonban nem követelmény a DNA és a DIICOT ügyészévé való kinevezés esetében.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 A felperesek, akik bírák vagy ügyészek, az első fokú eljárásban keresetet nyújtottak be a Tribunalul Bacău többek között e bíróság, a Curtea de Apel Bacău és a Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești ellen azon káruk megtérítése érdekében, amely szerintük azon diszkriminatív bánásmód miatt érte őket, amelyben a díjazásukkal kapcsolatban a DNA és a DIICOT ügyészeinek e tekintetben fenntartott jogállás következtében részesültek.

18 A Tribunalul Bacău 2008. április 4-i ítéletében kimondta, hogy e felpereseket a társadalmi-foglalkozási csoporton és a munkavégzés helyén alapuló hátrányos megkülönböztetés érte – amely két szempont a 137/2000. sz. kormányrendelet 2. cikkének (1) bekezdésében szereplő „szociális helyzet" fogalmába tartozik –, illetve sérült a munka törvénykönyve (codul muncii) 6. cikkének (2) bekezdésében szereplő elv, amely szerint az egyenlő munkáért egyenlő díjazás jár.

19 Ennek következményeként a Tribunalul Bacău helyt adott a hozzá előterjesztett keresetnek, és a 137/2000. sz. kormányrendelet 27. cikkének (1) bekezdése alapján arra kötelezte az alpereseket, hogy fizessen az említett felpereseknek olyan összeget, amely megfelel a nekik már kifizetett díjazás, valamint a DNA és a DIICOT ügyészeinek a 27/2006 OUG-ben szereplő díjazása közötti, az említett szabályozás hatálybalépésétől számított különbözetnek.

20 A Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești a fenti ítélettel szemben előterjesztett fellebbezése alátámasztására többek között arra hivatkozott, hogy a Tribunalul Bacău azzal, hogy az alkotmánybíróság fent említett 818–820., 1325. és 146. sz. határozatai megsértésével törvényhozói hatáskört gyakorolt, túllépte az ítélkezési hatásköre határait.

21 A Curtea de Apel Bacău e körülmények között felfüggesztette az említett fellebbezésre vonatkozó eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Ellentétes-e a [2000/43] irányelv 15. cikkével, valamint a [2000/78] irányelv 17. cikkével – amely irányelveket az újra kihirdetett és módosított [137/2000. sz. kormányrendelet] ültette át a belső jogba – az olyan nemzeti szabályozás, illetve a Curtea Constituțională olyan határozata, amely megtiltja a nemzeti bíróságoknak, hogy általuk megfelelőnek tartott vagyoni és/vagy nem vagyoni kártérítést ítéljenek meg azoknak a felpereseknek, akiket hátrányos megkülönböztetés ért, ha a hátrányos megkülönböztetés eredményeképpen bekövetkező kár megtérítése a felperesekétől eltérő társadalmi-foglalkozási csoportot megillető, jogszabályban megállapított díjazásra vonatkozik (lásd ebben az értelemben a Curtea

Constituțională 2008. december 4-i 1325. sz. határozatát és 2010. február 25-i 146. sz. határozatát)?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a nemzeti bíróság köteles-e megvárni azon nemzeti jogszabályi rendelkezések megsemmisítését vagy módosítását, és/vagy a Curte Constituțională azon ítélkezési gyakorlatának megváltozását, amelyek vélhetően ellentétesek az [uniós jogi] szabályokkal, avagy e bíróság köteles közvetlenül, esetlegesen az Európai Unió Bírósága által értelmezett módon alkalmazni az [uniós jogi] rendelkezéseket az előtte folyamatban levő ügyben, és mellőzni az [uniós jogi] szabályokkal ellentétes bármely nemzeti jogszabályi rendelkezés vagy a Curtea Constituțională bármely határozata alkalmazását?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tárgyáról

22 Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben szereplő információk fényében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések lényegében arra vonatkoznak egyrészt, hogy miután a 2000/43 irányelv 15. cikkét és a 2000/78 irányelv 17. cikkét végrehajtották a belső jogban – többek között olyan rendelkezéssel, mint amely a 137/2000. sz. kormányrendelet 27. cikkében szerepel – az említett 15. és 17. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a Curtea Constituțională határozata kizárja, hogy a belső jog említett rendelkezése azok számára, akiket társadalmi-foglalkozási csoportba tartozáson alapuló, a díjazást illető hátrányos megkülönböztetés ért, más társadalmi-foglalkozási csoportot jogszabály alapján megillető díjazásnak megfelelő kártérítéshez való jogot biztosítson. Másrészt, amennyiben ez a helyzet, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések annak megállapítására irányulnak, hogy ebben az esetben a nemzeti bíróság köteles-e az ilyen belső jogi rendelkezés vagy a szóban forgó alkotmánybírósági ítélkezési gyakorlat alkalmazását mellőzni, anélkül hogy e tekintetben meg kellene várnia, hogy az említett rendelkezést a jogalkotó módosítsa vagy az alkotmánybíróság másként értelmezze oly módon, hogy az alkalmas legyen a rendelkezés uniós joggal való összhangjának biztosítására.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságáról

23 A román kormány és Írország írásbeli észrevételeiben vitatja a kérdések elfogadhatóságát különösen amiatt, hogy az alapeljárás tárgyát képező helyzet nem tartozik egyfelől sem a 2000/43 irányelv, sem a 2000/78 irányelv, másfelől az általánosabb értelemben vett uniós jog hatálya alá.

24 E tekintetben előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikknek megfelelően a Bíróság a Szerződések és az uniós intézmények jogi aktusai értelmezése vonatkozásában rendelkezik hatáskörrel előzetes döntés meghozatalára.

25 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze. Ebből következően kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó határozatért felelős nemzeti bíróságok feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőire tekintettel az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdések relevánsak-e (lásd különösen a C-297/88. és C-197/89. sz. Dzodzi egyesített ügyekben 1990. október 18-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-3763. o.] 33. és 34. pontját; a C-28/95. sz. Leur-Bloem-ügyben 1997. július 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-4161. o.] 24. pontját, valamint a C-409/06. sz. Winner Wetten ügyben 2010. szeptember 8-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-8015. o.] 36. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

26 Következésképpen, ha a nemzeti bíróságok által előterjesztett kérdések uniós jogi rendelkezés értelmezésére vonatkoznak, a Bíróságnak főszabály szerint határozatot kell hoznia (lásd különösen a fent hivatkozott Dzodzi egyesített ügyekben hozott ítélet 35. pontját, a fent hivatkozott Leur-Bloem-ügyben hozott ítélet 25. pontját, valamint a fent hivatkozott Winner Wetten ügyben hozott ítélet 36. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

27 Mindazonáltal a Bíróság azt is kifejtette, hogy kivételesen – saját hatáskörének vizsgálata céljából – jogosult megvizsgálni azokat a körülményeket, amelyek között a nemzeti bíróság hozzá fordult (lásd különösen a C-13/05. sz. Chacón Navas-ügyben 2006.

július 11-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-6467. o.] 33. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatal megtagadásának csak akkor van helye, ha nyilvánvaló, hogy a kérdéses közösségi jogszabály értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényeivel vagy céljával, vagy ha a probléma elméleti jellegű, illetőleg ha a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli, illetve jogi adatokkal, amelyek a feltett kérdések hasznos megválaszolásához szükségesek (lásd különösen a fent hivatkozott Chacón Navas-ügyben hozott ítélet 33. pontját, valamint a fent hivatkozott Winner Wetten ügyben hozott ítélet 37. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

28 Az állandó ítélkezési gyakorlatból tehát az következik, hogy a nemzeti bíróság által előterjesztett kérelem elutasítása igazolható többek között akkor, ha nyilvánvaló, hogy az uniós jogot sem közvetlenül, sem közvetetten nem lehetne alkalmazni az adott ügy körülményeire (lásd különösen a fent hivatkozott Leur-Bloem-ügyben hozott ítélet 26. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

29 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem arról kérdezi a Bíróságot, hogy az olyan helyzet, mint amelyről az alapeljárásban szó van, a 2000/43 irányelv, illetve a 2000/78 irányelv, különösen pedig azoknak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tárgyát képező 15. cikke, illetve 17. cikke hatálya alá tartozik-e.

30 Mindazonáltal e tekintetben meg kell állapítani, hogy – a román kormány, Írország és az Európai Bizottság érvelésének megfelelően – a jelen esetben nem ez a helyzet.

31 Ugyanis a 2000/78 irányelv 1. cikke szerint az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása. A 2000/43 irányelv célja pedig – amint az az 1. cikkéből következik – a faji vagy etnikai származáson alapuló hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerének kialakítása.

32 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból azonban kitűnik, hogy az alapeljárás tárgyát képező hátrányos megkülönböztetés egyáltalán nem az említett irányelvekben felsorolt okok egyikén, hanem az érintetteknek a nemzeti jogszabály értelmében vett társadalmi-foglalkozási csoportján vagy a munkavégzés helyén alapul.

33 Következésképpen az olyan helyzet, mint amelyről az alapeljárásban szó van, nem tartozik azon általános keretek közé, amelyeket a 2000/43 irányelv, illetve a 2000/78 irányelv határoz meg a hátrányos megkülönböztetés egyes fajtái elleni küzdelem érdekében.

34 Ugyanis, amint az többek között az említett irányelvek 2. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, az irányelvek által védett egyenlő bánásmód elvét az 1. cikkükben kimerítően felsorolt szempontok tekintetében kell alkalmazni (lásd ebben az értelemben a C-303/06. sz. Coleman-ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5603. o.] 38. és 46. pontját).

35 Egyébiránt e tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az említett irányelvek elfogadásának alapjául szolgáló EK 13. cikk, jelenleg EUMSZ 19. cikk, amely csupán a Közösség hatásköreit szabályozza, szintén nem vonatkozik a társadalmi-foglalkozási csoporton vagy a munkavégzés helyén alapuló hátrányos megkülönböztetésekre, olyannyira hogy az említett cikk nem lehet jogi alapja az ilyen hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló tanácsi intézkedéseknek sem (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Chacón Navas-ügyben hozott ítélet 55. pontját és a fent hivatkozott Coleman-ügyben hozott ítélet 46. pontját).

36 Mindezekből az következik, hogy az olyan helyzet, mint amelyről az alapeljárásban szó van, nem tartozik az EK 13. cikk, különösen pedig a 2000/43 irányelv, illetve a 2000/78 irányelv alapján hozott intézkedések kereteibe, olyannyira hogy ezen irányelvek 15. cikke, illetve 17. cikke – amelyek az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képezik – nem vonatkoznak erre a helyzetre (lásd analógia útján a C-217/08. sz. Mariano-ügyben 2009. március 17-én hozott végzés 27. pontját).

37 Mivel azonban a Curtea de Apel Bacău mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolásában, mind az általa előterjesztett első kérdésben hangsúlyozta, hogy a 137/2000. sz. kormányrendelet a 2000/43 irányelv és a 2000/78 irányelv belső jogba való átültetését biztosítja, azt is meg kell vizsgálni, hogy az említett 15. és 17. cikk Bíróság általi értelmezése igazolható-e – amint azt a Bizottság állítja – azzal, hogy e cikkeket a nemzeti jog a rájuk való hivatkozással alkalmazandóvá tette az olyan körülményekre, mint amelyekről az alapeljárásban szó van.

38 Ugyanis e tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már több alkalommal kimondta, hogy hatáskörrel rendelkezik az uniós jogi rendelkezésekre vonatkozó, előzetes döntéshozatal iránti kérelmekről való döntésre olyan helyzetekben, amikor az alapeljárás tárgyát képező tények nem tartoznak ugyan az uniós jog hatálya alá, és így kizárólag valamely tagállam hatáskörébe tartoznak, de az említett uniós jogi rendelkezéseket a nemzeti jog a tartalmukra való hivatkozással alkalmazandóvá teszi (lásd különösen a fent hivatkozott Leur-Bloem-ügyben hozott ítélet 25. és 27. pontját, illetve az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-247/97. sz. Schoonbroodt-ügyben 1998. december 3-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-8095. o.] 14. és 15. pontját).

39 E tekintetben a Bíróság többek között azt hangsúlyozta, hogy ha valamely nemzeti szabályozás a tisztán belső helyzetekre adott megoldásaiban összhangban van az uniós joggal – például annak érdekében, hogy elkerüljék a belföldi állampolgárokkal szembeni hátrányos megkülönböztetést vagy a verseny esetleges torzulását, illetve biztosítsák a hasonló helyzetek egységes kezelését –, uniós érdek, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések megakadályozása érdekében egységesen értelmezzék az uniós jogból vett rendelkezéseket vagy fogalmakat, függetlenül attól, hogy milyen körülmények között alkalmazzák őket (lásd különösen a fent hivatkozott Leur-Bloem-ügyben hozott ítélet 32. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-130/95. sz. Giloy-ügyben 1997. július 17-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-4291. o.] 28. pontját).

40 A jelen ügyben azonban nem ez a helyzet.

41 Tény, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből az következik – amint arra a Bíróság néhány ponttal fentebb emlékeztetett –, hogy a 137/2000. sz. kormányrendelet célja többek között a 2000/43 irányelv és a 2000/78 irányelv belső jogba való átültetésének biztosítása, valamint hogy az említett kormányrendelet 27. cikke, amely szerint a kormányrendeletben tiltott hátrányos megkülönböztetések megalapozzák az azokat elkövetők felelősségét és kártérítéshez való jogot keletkeztetnek a hátrányos megkülönböztetések áldozatai számára, ezzel összefüggésben biztosítja a 2000/43 irányelv 15. cikkének és a 2000/78 irányelv 17. cikkének végrehajtását. Ebből azonban nem következik, hogy az említett 27. cikk értelmezésének az irányelvek rendelkezéseitől vagy általánosabb értelemben az uniós jogi rendelkezésektől kellene függnie abban az esetben, ha e cikket olyan hátrányos megkülönböztetésekre kellene alkalmazni, amelyeket kizárólag a nemzeti jog tilt, és amelyek nem tartoznak az említett irányelvek hatálya alá.

42 Egyáltalán nem állapítható meg ugyanis, hogy a jelen ügyben bizonyos érdek fűződik az uniós jogból átvett rendelkezések vagy fogalmak egységes értelmezéséhez, függetlenül attól, hogy azokat milyen körülmények között kellene alkalmazni, aminek következtében a Bíróságnak hatásköre lenne az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság által elé terjesztett kérdések megválaszolására.

43 Először is az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz olyan kellően konkrét információt, amely alapján megállapítható lenne, hogy a 2000/43 irányelv és a 2000/78 irányelv szerinti, illetve a kizárólag a nemzeti szabályozásban szereplő diszkriminációellenes szabályok megsértése esetén járó kártérítésre vonatkozóan ugyanolyan rendszer létrehozásával a nemzeti jogalkotó a nemzeti szabályok megsértését illetően az uniós jog rendelkezéseinek tartalmára kívánt hivatkozni vagy az e rendelkezések keretében alkalmazott megoldáshoz kívánt igazodni.

44 Ezenfelül meg kell állapítani, hogy egyrészt az olyan szankciórendszer, mint amelyet a tagállamoknak a 2000/43 irányelv 15. cikke és a 2000/78 irányelv 17. cikke alapján létre kell hozniuk, az ezen irányelvekben szereplő anyagi diszkriminációellenes szabályok olyan járulékos eleme, amelynek e szabályok érvényesülését kell biztosítania. Márpedig, amint azt a Bíróság a jelen ítélet 31–36. pontjában hangsúlyozta, az említett

irányelvek nem tartalmaznak olyan diszkriminációellenes szabályt, amely – az alapeljárás tárgyát képező szabályhoz hasonlóan – a foglalkozási csoporton alapul.

45 Másrészt a 2000/43 irányelv 15. cikke és a 2000/78 irányelv 17. cikke arra korlátozódik, hogy az irányelvek alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértésére vonatkozó szankciórendszer létrehozására kötelezi a tagállamokat, illetve e tekintetben előírja, hogy az említett szankcióknak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük, illetve szankció lehet a kártérítés fizetését. Következésképpen abban az esetben, ha az érintett uniós jogi rendelkezések végrehajtásához szükséges különböző konkrét intézkedéseket nem az e rendelkezések hatálya alá tartozó helyzetekre kell alkalmazni, azok nehezen tekinthetők olyanoknak, mint amelyek az ugyanezen rendelkezésekben foglalt fogalmakra hivatkoznak vagy az azok keretében alkalmazott megoldásokhoz igazodnak, amely rendelkezések tekintetében így biztosítani kellene az egységes értelmezést, függetlenül azoktól a körülményektől, amelyek között e rendelkezéseket alkalmazni kell.

46 Végül ki kell emelni, hogy a jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések lényegében nem annyira arra a 2000/43 irányelv 15. cikke és a 2000/78 irányelv 17. cikke tartalmának értelmezésére irányulnak, hanem inkább arra, hogy a Bíróság döntse el, hogy ellentétes-e az uniós jog elsőbbségének elvével az olyan, az érintett tagállam alkotmánybírósága által értelmezett alkotmányi rangú belső norma, amely az uniós jog említett rendelkezéseinek hatálya alá nem tartozó helyzet esetén az egyébként az említett uniós jogi rendelkezések átültetését biztosító belső jogi szabály alkalmazásának mellőzését vagy e szabály olyan értelmezését írja elő, amely ellentétes lenne az említett rendelkezésekkel, ha a szóban forgó helyzet azok hatálya alá tartozna.

47 E tekintetben, bár az uniós jogi rendelkezések egységes értelmezésének szükségessége – amint arra a Bíróság a fentiekben emlékeztetett – igazolhatja a Bíróság értelmezési hatáskörének e rendelkezésekre való kiterjedését, még abban az esetben is, ha azok csak közvetett módon alkalmazandók az adott helyzetre annak következtében, hogy valamely nemzeti jogi szabály e rendelkezésekre hivatkozik, e meggondolás azonban

az Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztás megsértése nélkül nem vezethet oda, hogy elsőbbséget tulajdonítsunk az említett uniós jogi rendelkezéseknek olyan magasabb rangú belső jogi normákkal szemben, amelyek szerint az említett helyzetet illetően mellőzni kell a belső jogi szabály alkalmazását vagy a szabályra vonatkozóan kialakított értelmezést.

48 Mindezekből az következik, hogy elfogadhatatlannak kell tekinteni a Curtea de Apel Bacău által előterjesztett kérdéseket, amelyek nem annak megállapítására irányulnak, hogy az olyan helyzet, mint amelyről az alapeljárásban szó van, a 2000/43 irányelv 15. cikkének, illetve a 2000/78 irányelv 17. cikkének hatálya alá tartozik-e, hanem inkább abból az előfeltevésből indulnak ki, hogy e helyzet az említett cikkek hatálya alá tartozik, és arra irányulnak, hogy a Bíróság értelmezze e cikkeket, annak ellenére, hogy az említett uniós jogi rendelkezések nyilvánvalóan nem alkalmazandók – sem közvetlenül, sem közvetetten – az ügy körülményeire.

A költségekről

49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A Curtea de Apel Bacău (Románia) által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.

Aláírások